

Orta - Doğu Teknik Üniversitesi Kanunu

(Resmî Gazete ile ilânı : 4 . VI . 1959 - Sayı : 10222)

No.
7307

Kabul tarihi
27 . V . 1959

I

Kuruluş

MADDE 1. — Gençliğin eğitimini temin etmek, araştırmalar yapmak ve bu kanun hükümleri dâhilinde idare edilmek üzere Ankara'da Orta - Doğu Teknik Üniversitesi adı ile hükmi şahsiyeti haiz bir üniversite kurulmuştur.

II

Gayeler

MADDE 2. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin gayeleri şunlardır:

A) Muayyen evsafi haiz Türk öğrencilerine ilmî, teknik ve meslekî sahalarda umumiyetle İngiliz dilinde ileri bir öğretimi temin edecek geniş imkânlar sağlamak.

B) Diğer memleketlerin mümasil evsafi haiz öğrencilerine, müracaatleri ve talebe olarak kabul edilmeleri üzerine eşit imkânlar temin eylemek.

C) Türkiye ve Orta - Doğunun kaynaklarının inkişafına ve iktisadi meselelerinin halline bilhassa ehemmiyet verilmek üzere Türk milletine ve diğer milletlere fayda sağlayacak tatbikî araştırmalar yapmak.

D) Hakikati aramaya ve insanlığın bilgisini artırmaya mâtuf temel araştırmalar yapmak ve yaymak.

III

Mütevelli Heyeti

MADDE 3. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesi aşağıdaki şekilde seçilen 9 kişiden müteşekkil bir Mütevelli Heyeti tarafından sevk ve idare olunur:

A) Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin Mütevelli Heyeti âzası, İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reisicumhuru tasdikı ile 6 yıllık bir müddet için tâyin olunur. Ancak, ilk Mütevelli Heyeti âzasının tâyinleri, üçü iki yıllık, üçü dört yıllık ve geri kalan üçü ise altı yıllık bir devre için yapılır; böylece mütaakıp her iki yılda üç âza yenilenmiş olur.

B) Mütevellilerden her biri gençliğin yetiştirilmesine alâka göstermiş olan, geniş kültür anlayışına sahip, iyi karakterde, seçkin Türk vatandaşları arasından seçilir.

C) Mütevellilerden hiç birisi Orta - Doğu Teknik Üniversitesinde öğretim üyesi, idareci ve müstahdem olarak vazife alamaz.

D) Mütevelli Heyeti âzasından en çok üçünün, Türkiye Devletinde seçimle iktisabedilen bir âmme hizmetinde bulunanlardan veya Devlet memurlarından seçilmesi caizdir.

Mütevelli Heyeti âzasından üçünün bu kabîl bir hizmeti bulunduğu sırada di-

ger âzadan her hangi birisi böyle bir hizmet kabul ederse Mütevelli Heyeti âzalığundan istifa etmiş sayılır.

E) Mütevelli Heyeti âzasının Türkiye Devletinde seçimle iktisabedilen bir âmme hizmetine aday gösterilebilmeleri için seçimlerden en az altı ay önce Mütevelli Heyeti âzalığundan istifa etmeleri şarttır. Şu kadar ki, Mütevelli Heyeti âzalığında tâyinlerinde seçimle iktisabedilen bir âmme hizmetinde bulunuyorlarsa işgal etmekte oldukları yere tekrar aday gösterilebilmeleri için Mütevelli Heyetinden istifa etmelerine lüzum yoktur.

F) Mütevellilik sıfatı, ölüm veya istifa ile veya her hangi bir mütevellinin bu sıfatının kalkmasının ancak üniversitenin yüksek menfaatleri bakımından faydalı olduğunun mütevellilerden en az altısının kararı ile tesbiti ve bu kararın Maarif Vekili tarafından tasvibi ile ortadan kalkar.

G) Hizmet müddeti biten âzanın yeniden tâyinleri mümkündür.

Her hangi bir sebeple inhilâl eden âzalığa (A) bendindeki usule göre ve bu âzalığa ait müddeti tamamlamak üzere tâyin yapılır.

H) Mütevelli Heyeti âzası aralarından birini iki yıl müddetle toplantılarına riyaset etmek üzere başkan seçerler. Aynı kimsenin iki defa üst üste başkan seçilmesi caiz değildir. Başkanın bulunmadığı hallerde heyet, âzasından birini o toplantıya riyaset etmek üzere başkanvekilini seçer.

I) Mütevelli Heyeti âzasına mütevellilik hizmeti dolayısıyla yaptıkları zaruri masraflardan başka, her ne nam ile olursa olsun hiçbir ücret verilmez.

IV

Rektör

MADDE 4. — Rektör, Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin başlıca icra organıdır.

A) Rektör, Türk vatandaşları arasından, rektör seçimi için toplanan Mütevelli Heyetinin tam sayısının üçte iki ekseriyeti ile seçilir.

B) Rektör, bütün faaliyet ve gayretlerini Orta - Doğu Teknik Üniversitesine hasreder.

C) Rektör, üniversite öğretim üyeleri ile diğer personeli üzerinde doğrudan doğruya murakabe salâhiyetine sahiptir.

D) Rektör, vazifesi müddetince âmme hizmeti ile ilgili hiçbir vazifeye talibolamaz ve seçimle iktisabedilen bir âmme hizmetine aday gösterilebilmesi için seçimlerden en az altı ay evvel rektörlükten istifa etmesi şarttır.

E) Rektörlük bir müddetle bağlı değildir. Ancak Mütevelli Heyeti bu maksatla yaptığı toplantıda rektörlük vazifesinin hitam müddetini tesbit etmenin Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin yüksek menfaatleri bakımından faydalı olduğuna tam sayıda âzasının üçte iki ekseriyeti ile karar verir ve bu husus Maarif Vekili tarafından tasdik olunursa rektörlük vazifesi o tarihte sona erer.

F) Rektör 65 yaşında vazifesinden ayrılır. Ancak, rektörlük vazifesi, her yıl, Mütevelli Heyetinin tam sayısının üçte iki ekseriyeti ile vereceği kararla 70 yaşına kadar uzatılabilir.

V

Müşavir Rektör

MADDE 5. — Mütevelli Heyeti, ilimde ve teknik öğretimde müstesna tecrü-

besiyle tanınmış ve temayüz etmiş olan ve Türk vatandaşı olmayan bir kimseyi müşavir rektör seçer.

A) Müşavir rektör, ilmî, teknik ve meslekî araştırmalar ve öğretim hususlarında rektörün başlıca müşaviridir.

B) Müşavir rektör, kendisine rektör veya Mütevelli Heyeti tarafından tevdi edilecek araştırma ve öğretimle ilgili vazifeleri ifa ve mesuliyetleri deruhde eder.

C) Müşavir rektörün vazife müddeti, seçimi sırasında Mütevelli Heyeti tarafından tesbit edilir. Bu müddet bir yıldan az ve beş yıldan fazla olamaz. Hizmet müddetinin toplamı beş yılı dolduran müşavir rektörün yeniden seçilmesi caiz değildir.

D) Müşavir rektör, akademik mertebede üniversite rektöründen sonra gelir.

VI

Mütevelli Heyetinin vazife ve salâhiyetleri

MADDE 6. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin hükmi şahsiyetini Mütevelli Heyeti temsil eder.

A) Mütevelli Heyeti, Orta - Doğu Teknik Üniversitesi namına ve üniversitenin menfaat ve istimaline arz edilmek üzere, dünyanın her hangi bir yerinde hakiki ve hükmi şahıslardan, tesislerden, Birleşmiş Milletler Teşkilâtından veya dünyanın her hangi bir tarafındaki milletlerarası teşekküllerden, nakit, kitap, malzeme ve teçhizat, eşya, arazi ve bina gibi menkul ve gayrimenkul mallarla her türlü hakları bağış, temlik, terk veya vasiyet yollarıyla almaya ve bunları kiraya vermek, işletmek, mübadele etmek, satmak, devir ve temlik etmek gibi her türlü tasarruflarda bulunmaya veya bunları aynen muhafaza ederek üniversite için en istifadeli şekillerde kullanmaya salâhiyetlidir.

Yukarıki fıkraya göre Orta - Doğu Teknik Üniversitesince iktisabedilen gayrimenkul mallar bu üniversite adına tapu siciline kaydolunur.

Mütevelli Heyeti, üniversiteye yapılacak bağış ve vasiyetlerden zamanında Maarif Vekâletine bilgi verir.

Ancak, İcra Vekilleri Heyeti, üniversite adına yapılacak bağış veya vasiyeti veya şartlarını uygun görmediği takdirde bu bağış veya vasiyet kabul olunmaz.

B) Orta - Doğu Teknik Üniversitesine Hükümetçe tahsis edilmiş veya yeniden tahsis olunacak gayrimenkul mallar üniversitece lüzum görüldüğü müddetçe üniversitenin istimal ve istifama terk olunur.

C) Mütevelli Heyeti, münasip gördüğü şekilde ve istediği ibareleri havı bir mühür yaptırarak istimal eder ve akademik dereceler, diplomalar, vesikalar ve evrak bununla mühürlenerek tasdik olunur.

D) Mütevelli Heyeti, bu kanuna tevfikân Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin idaresi için lüzumlu ve uygun göreceği esas ve usulleri kabul ve tâli organları teşkil eder. Bu esas ve usulleri zaman zaman yenilemek ve tadil etmek yetkisine sahiptir.

E) Öğretim üyeliklerine yapılacak tâyinlerde Türkiye ve diğer memleketlerdeki bellibaşlı üniversitelerin seviyelerine umumiyetle eşit seviyeler göz önünde tutulur.

F) Mütevelli Heyeti, üniversitenin ilmî, teknik ve milletlerarası mahiyetini göz önünde tutmak suretiyle müessesenin esas ve usullerine göre Türk ve diğer devletler vatandaşlarından idareciler, öğretim üyeleri ve memurlar tâyin ve bunların ücretlerini, hizmet müddet ve şartlarını ve mukavele esaslarını, mer'î mevzuat hükümlerine tâbi olmaksızın tesbit eder.

Ancak, Türk vatandaşlarından olan öğretim üyelerinden bütün faaliyet ve gayretlerini Orta - Doğu Teknik Üniversitesine hasredenler haric olmak üzere diğer Türk vatandaşı öğretim üyelerine mukavele ile verilecek ücret miktarı birinci derece Devlet memurunun alabileceği aylık ve sair munzam istihkakları yekûnunu tecavüz edemez.

G) Mütevelli Heyeti, uygun gördüğü yetkileri kendi arasından seçeceği tâli komisyonlara, rektöre ve öğretim kurullarına veya üniversitenin diğer idarecilerine verebilir ve bu yetkileri her zaman geri alabilir.

VII

Öğretim kurulları

MADDE 7. — Mütevelli Heyeti uygun gördüğü öğretim kurullarını veya öğretim bölümlerini teşkil etmeye salâhiyetlidir.

A) Öğretim kurulları muayyen zamanlarda ve ayrıca rektörün, dekanın veya bölüm başkanının daveti üzerine toplanır.

B) Öğretim kurullarında reye iştirak bakımından aranacak asgari şartları bu kurul kendi tâyin eder.

C) Üniversite Konseyi, öğretim kurullarının toplantısından meydana gelir. Bu konsey, üniversitenin bütün profesörleriyle doçent ve asistanların her sene kendi aralarından seçecekleri mümessillerden teşekkül eder. Doçent ve asistan temsilcilerininin yekûnu, profesörler yekûnunun yarısından fazla ve üçte birinden az olamaz.

D) Üniversite Konseyi rektöre ve Mütevelli Heyetine üniversiteyi ilgilendiren öğretim meseleleri hakkında mütalâa verir.

E) Üniversite Konseyi lüzum gördüğü takdirde geçici olarak ve temsilî mahiyette icra komitesi veya hususi komiteler teşkil edebilir.

VIII

Dereceler ve unvanlar

MADDE 8. — Mütevelli Heyeti, aşağıdaki esaslar dâhilinde, tahsil dereceleri, fahrî unvanlar, diplomalar ve sertifikalar verir.

A) Tahsil dereceleri, bu derecelere ehil kılan dersleri memnuniyet verici şekilde tamamlamış ve alacakları dereceye, ilgili öğretim kurulu tarafından, usulî gereğince tavsiye edilmiş kimselere verilir. Tahsil dereceleri Türkiye ve diğer memleketlerdeki bellibaşlı üniversitelerin lâzimelerine umumi olarak eşit bir esasa dayanılarak verilir. Tahsil dereceleri arasında yüksek mimarlık, çeşitli yüksek mühendislik ve diğer ihtisas dalları lisans diploması ile doktora dereceleri ve zaman zaman muvafık görülecek diğer dereceler dâhil olabilir.

B) Fahrî unvanlar, Mütevelli Heyetinin tam sayısının üçte iki ekseriyeti ile alacağı kararla, üniversitede bu maksatla yapılacak merasimde bizzat bulunacak, mümtaz şahıslara verilebilir.

C) Bütün derece ve unvanlar, Mütevelli Heyetinin vereceği salâhiyet üzerine üniversite rektörü veya vekili tarafından tevcih edilir.

IX

Milletlerarası Müsavirler Heyetinin yıllık toplantısı

MADDE 9. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesi Mütevelli Heyeti Türkiye'

den başka üniversiteye ehemmiyetli miktarda öğrenci göndermiş olan memleketlerin her birinden seçkin bir ilim adamını veya terbiyeciyi ve üniversitenin kaynaklarına yardım etmiş milletlerarası teşekküllere mensup birer ilim adamını veya terbiyeciyi (Milletlerarası Müşavirler Heyeti) nin âzası sıfatıyla ders yılı içerisinde bir hafta için üniversiteyi müştereken ziyarete davet edebilir.

A) Milletlerarası Müşavirler Heyetinin âzası sıfatıyla yapılacak davet evvelinde Türkiye Hükümeti ile ilgili kimselerin mensup buldukları devletlerin veya milletlerarası teşekküllerin muvafakati alındıktan sonra yapılır.

B) Milletlerarası Müşavirler Heyeti, Mütevelli Heyeti ile Rektörden ve Müşavir Rektörden malûmat alır ve üniversitenin öğretim programı ve araştırma projeleri hakkında Mütevelli Heyetine tavsiyede bulunabilir.

C) Milletlerarası Müşavirler Heyetine dâhil olan kimselere her yıl (A) bendinde gösterilen esaslar dairesinde ayrı bir davet yapılır.

D) Milletlerarası Müşavirler Heyeti âzasına verilecek olan seyahat ve ikamet masrafları Mütevelli Heyeti tarafından tâyin ve tesbit edilir ve kendilerine Orta - Doğu Teknik Üniversitesi tarafından ayrıca bir meblâğ tediye edilmez.

X

Yıllık raporlar

MADDE 10. — A) Mütevelli Heyeti hazırlayacağı bütçeyi, yazılı bir rapor ile birlikte, en geç Ağustos ayının birine kadar Maarif Vekâletine verir. Bu raporda üniversitenin bir yıllık öğretim, araştırma ve gelişme faaliyetleri, üniversitenin ihtiyaçları ve malî hususlar belirtilir. Ayrıca malî durumu gösteren izahlı bir cetvel de bu rapora eklenir.

Maarif Vekâleti bütçeyi ve raporu o yıla ait umumi bütçenin ihzarında kabul edilen prensipler dâhilinde inceliyerek tesbit ettiği miktarı kendi bütçesi ile teklif eder.

B) Mütevelli Heyeti kesin hesaplar hakkındaki raporunu, Orta - Doğu Teknik Üniversitesi Umumi Heyetine sunulmak üzere en geç malî yılın hitamını takibeden 15 Haziran tarihine kadar Maarif Vekâletine verir.

XI

Malî hükümler

MADDE 11. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin gelir kaynakları şunlardır :

1. Her yıl Maarif Vekâleti bütçesine konulacak tahsisat;
2. Üniversiteye yapılacak her türlü yardımlar, bağışlar ve vasiyetler;
3. Öğrencilerden alınacak harçlar ve ücretler;
4. Üniversiteye yaptırılacak olan araştırma, danışma ve ekspertizler ve sair her türlü hizmetler karşılığında alınacak olan paralar;
5. Üniversite neşriyatı gelirleri ile üniversitenin daimî faaliyeti neticesi olarak meydana gelen zirai ve diğer istihsal maddelerinin satışından, konferanslardan ve sair bileümle faaliyetlerinden elde edilecek bütün gelirler;
6. Üniversiteye ait menkul ve gayrimenkul malların ve hakların gelirleri.

MADDE 12. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesi Muhasebei Umumiye, Artırma, Eksiltme ve ihale kanunları hükümlerine, Divanı Muhasebat vize ve mura-kabesine tâbi değildir.

Artırma, eksiltme ve ihale ile hesap ve sarf işlerinin ne suretle yürütüleceği ve müsbit evrakın şekli ve çeşitleri Mütevelli Heyetince hazırlanacak bir talimatname ile tesbit olunur.

MADDE 13. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin hesapları biri Maliye ve diğer ikisi Maarif Vekâletince her bütçe yılı başında birer yıl için tâyin edilen üç murakıpten mürekkep bir Murakıpler Heyeti tarafından murakabe olunur.

Murakıpler yüksek tahsil görmüş, Devlet muhasebesi ile ticari ve snai müesseseler muhasebesine vâkıf, İngilizce bilir ve bu kanunun kendilerine yüklediği vazifeleri hakkiyle başarmaya muktedir kimseler arasından seçilir. Murakıplerden birisinin ecnebi olması caizdir. Bunlara verilecek ücret her yıl Mütevelli Heyeti tarafından tesbit olunur.

Murakıpler üniversitenin varidat ve sarfiyatını ilgilendiren her nevi muamele ve kararlarını tetkik ve murakabe etmekle mükelleftir. Üç ayda bir üniversite muamelâtı hakkında Maliye ve Maarif Vekâletlerine bir rapor verirler. Bu raporların birer sureti Umumi Heyete tevdi olunacak yıllık rapora bağlanır.

Murakıplik vazifesi muhassas ücreti verilmek şartıyla aynı vasıfları haiz Devlet memurlarına da gördürülebilir. Müddeti biten murakıplerin yeniden tâyinleri caizdir.

MADDE 14. — Maarif Vekâleti, Murakıpler Heyetinin yıllık raporu ile Mütevelli Heyetin yıllık raporlarını kendi mütalâası ile birlikte umumi heyetin tasdik ve tasvibine sunulmak üzere 15 Ağustos tarihine kadar Başvekâlete verir.

MADDE 15. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin Umumi Heyeti Başvekâletten tâyin edilecek üç murahhas ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe, Hariciye, Maarif, Divanı Muhasebat ve Nafia encümenleri âzasının toplantısından vücuda gelir. Umumi Heyet Başvekâletten gönderilip Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi tarafından havale edilen Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin bütçesine ait kesin hesapları ve Mütevelli Heyetinin ve Murakabe Heyetinin yıllık raporlarını Maarif Vekâletinin bunlar hakkındaki mütalâasını tetkik edip üniversite kesin hesaplarının tasdikı veya reddi hakkında karar verir. Umumi Heyetin Üniversite kesin hesabını tasdik kararı üniversite Mütevelli Heyetinin ibrasını tazammun eder.

MADDE 16. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesine yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler vergi, resim ve harclardan muaftır.

Gelir veya Kurumlar Vergisine tâbi mükellefler tarafından bu üniversiteye makbuz mukabilinde yapılacak nakdi bağışlar, yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden ve kurum kazancından indirilir.

XII

Müteferrik hükümler

MADDE 17. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin Mütevelli Heyeti ile öğretim üyeleri, idarecileri, memur ve müstahdemleri halk ve mensub oldukları üniversite ile muamele ve münasebetlerinde hususi hukuk hükümlerine tâbi olup haklarında Memurun Muhakematı Kanunu ile Memurin Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümleri tatbik olunmaz.

Orta - Doğu Teknik Üniversitesine ait mallar Devlet malı hükmündedir. Bunları çalanlar, ihtilâs edenler, zimmetine geçirenler veya her ne suretle olursa olsun

suiistimal edenler hakkında Devlet mallarına karşı işlenen bu çeşit suçlara ait cezai takibat yapılır.

MADDE 18. — Orta - Doğu Teknik Üniversitesinin kuruluş ve hazırlıkları hakkındaki 23 . I . 1957 tarihli ve 6887 sayılı Kanun 1 Mart 1960 tarihinden itibaren meriyetten kaldırılmıştır.

MADDE 19. — Bu kanunun 1, 2, 3, 4 ve 5 ncı maddeleri ile (F) fıkrası hariç 6 ncı maddesi ve 7, 8 ve 16 ncı maddeleri neşri tarihinden; diğer maddeleri ile 6 ncı maddesinin (F) fıkrası 1 Mart 1960 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 20. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30 Mayıs 1959

Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 28 . V 1959 ve 1/357
Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası : 30 . V . 1959 ve 4/233
Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları : 9 200,201,250,356:372,373,374,381:385

[İnikat : 73 — 268 sıra sayılı matbuat 73 ncü İnikat Zabıt Ceridesine bağlıdır.]